

Vergaderjaar 2025–2026

28 807

Vogelpest (Aviaire influenza)

28 286

Dierenwelzijn

Nr. 311

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSEL-
ZEKERHEID EN NATUUR**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 december 2025

Met deze brief informeer ik de Kamer, mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, onder andere over kittens met vogelgriep en de nieuwe humane risico-inschatting van de Risk Assessment groep van het RIVM. In deze brief laat ik weten wat katteneigenaren kunnen doen als hun dier verschijnselen vertoont passend bij vogelgriep en geef ik informatie en adviezen voor mensen die met wilde vogels in aanraking komen. Dit laatste doe ik naar aanleiding van de verhoogde aanwezigheid van vogelgriepvirus bij levende wilde eenden, waar ik de kamer afgelopen 13 november (Kamerstuk 28 807, nr. 310) over heb geïnformeerd. De huidige vogelgriepsituatie is zeer zorgelijk. Ik heb daarom het bezoekersverbod voor commerciële pluimveebedrijven aangescherpt zoals vermeld in deze brief.

Kittens met vogelgriep

Op 19 november jl. heeft Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) gemeld dat er een kitten positief is getest op hoogpathogene vogelgriep (HPAI) op een locatie waar ook melkgeiten worden gehouden. Het gaat om de H5N1-variant van het HPAI-virus. Het betreffende kitten was dood gevonden door de eigenaar. Afgelopen 20 november is het specialistenteam van de NVWA op de locatie geweest voor een inventarisatie en heeft de dieren onderzocht en bemonsterd. Op het bedrijf waren geen andere kittens uit het nest meer aanwezig, maar wel nog drie volwassen katten waaronder de moederkat van het overleden kitten. Zowel de katten als de aanwezige melkgeiten zijn onderzocht door de NVWA. Geen van deze dieren vertoonde klinische verschijnselen. WBVR heeft de monsters van de katten en melkgeiten getest op vogelgriepvirus. In de monsters is gelukkig geen vogelgriepvirus aangetoond.

De andere zeven kittens uit het nest zijn, nadat ze naar verschillende nieuwe eigenaren zijn gegaan, ook overleden. Waarschijnlijk ook aan het vogelgriepvirus. Hoe de kittens besmet zijn geraakt met het vogelgriep-

virus is niet zeker. De eigenaar heeft aangegeven dat het moederdier op 27 oktober een karkas van een wilde vogel heeft gevonden en mee naar het nest heeft genomen. Het vermoeden is dat deze vogel besmet was met het vogelgriepvirus en de kittens besmet zijn geraakt door het eten van deze vogel. De NVWA heeft de lokale GGD geïnformeerd over de situatie en zij hebben contact gehad met alle nieuwe eigenaren van de kittens. Daar waar dat, in verband met de incubatietijd, nog nuttig was hebben de eigenaren een test op vogelgriep aangeboden gekregen. Bij een aantal van hen is actieve monitoring ingezet. Tot nu toe heeft niemand van de betrokkenen klachten ontwikkeld.

Het is bekend dat katten, net als andere zoogdieren, vogelgriep kunnen krijgen. Zo is recent nog een vos gevonden met HPAI en eerder is ook vogelgriep vastgesteld bij bijvoorbeeld bunzingen, steenmarters en zeehonden. Ook heeft de Faculteit Diergeneeskunde al eerder antistoffen tegen het vogelgriepvirus aangetoond bij Nederlandse zwervkatten (Kamerstuk 28 807, nr. 2936) en huiskatten die buitenkomen (Kamerstuk 28 807, nr. 306). Dit is de eerste keer dat het vogelgriepvirus is aangetoond in een Nederlandse kat en het dier hieraan is doodgegaan. In andere landen zijn wel al eerder meldingen geweest van katten die verschijnselen vertoonden passend bij vogelgriep en dood zijn gegaan aan het vogelgriepvirus, zoals in Frankrijk, Polen, Italië, Canada, Verenigde Staten en Zuid-Korea.

Het vaststellen van vogelgriep bij kittens past binnen het bestaande beeld dat het virus bij zoogdieren kan voorkomen. Dit is de eerste keer dat bij de NVWA een melding is binnengekomen van een huiskat die positief testte op hoogpathogene vogelgriep. De kans dat een kat of andere zoogdieren besmet raken is klein. Desondanks is het van belang dat katteneigenaren alert blijven. Wanneer een kat ziekteverschijnselen vertoont die passen bij vogelgriep, nadat het dier mogelijk in contact is geweest met een besmette vogel, wordt geadviseerd direct een dierenarts te raadplegen en passende hygiënemaatregelen te nemen. Mogelijke symptomen zijn onder andere: koorts, hijgen of benauwdheid, sloomheid, oogontsteking, loopneus, roodheid van de ogen, slijmerige neus- of ooguitvloeiing en neurologische verschijnselen zoals trillen of een wankel gang. Informatie voor katteneigenaren is beschikbaar op de website van de Rijksoverheid. Daarnaast geldt een meldplicht voor positieve laboratoriumuitslagen van HPAI bij zoogdieren, waaronder katten. Vooral nog is het risico van overdracht van vogelgriep tussen dieren en mensen laag, het is sporadisch voorgekomen in het buitenland bij nauw contact tussen mensen en besmette dieren. Gelet op het mogelijke zoönotische risico wordt de situatie echter nauwgezet gemonitord.

Risico inschatting humaan

De Risk Assessment groep (RA-groep) vogelgriep van het RIVM houdt samen met andere kennisorganisaties zicht op vogelgriep in Nederland en andere landen en schat in hoe groot het risico op infectie met het HPAI-virus is voor de volksgezondheid. Deze expertgroep is op 11 november jl. bij elkaar gekomen. Voor hun inschatting maakt zij gebruik van openbare informatie uit wetenschappelijke artikelen, rapportages door overheden en informatie beschikbaar binnen de diverse (internationale) projectgroepen waar de experts bij betrokken zijn. Zij schatten het risico op dit moment nog steeds in als zeer laag voor de algemene Nederlandse bevolking. Wel schat de expertgroep het risico voor mensen die voor hun werk met besmette dieren in aanraking komen nu in als gemiddeld. Dit risico was eerder laag-gemiddeld. Door het hoge aantal besmettingen bij wilde vogels en bij pluimveehouderijen, is de

kans op blootstelling voor mensen die voor hun werk met (mogelijk) besmette dieren in aanraking komen nu hoger dan eerder.¹

Gelet op de verhoogde aanwezigheid van vogelgriepvirus bij levende wilde eenden, zoals ik heb aangegeven in de Kamerbrief van afgelopen 13 november (Kamerstuk 28 807, nr. 310), en dat deze voor een belangrijk deel geen verschijnselen vertonen, heeft de RA-groep aanvullende vragen over dit signaal gesteld. Belangrijkste vraag was in hoeverre beroepsmatig betrokken personen (kooiker, jager, poelier) en consumenten ongemerkt blootgesteld kunnen worden. Er werd geconstateerd dat inmiddels rond de 25% van de onderzochte levende wilde eenden positief testen op vogelgriepvirus. Deze wilde eenden vertoonden geen verschijnselen passend bij vogelgriep. Dit soort vogels worden op dit moment mogelijk ook geschoten of gevangen en geslacht voor consumptie. Het vervoer en met name het slachtproces levert daarbij een risico op, in het bijzonder het plukken en villen van de dieren. Het risico van het eten van voldoende verhit eendenvlees is verwaarloosbaar. Naar aanleiding hiervan heb ik de betrokken partijen (kooiker, jager, poelier) op de hoogte gesteld van de risico's, en geadviseerd over het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en wat te doen bij klachten.

Omdat uit eerdere onderzoeken al bekend was dat eendensoorten zonder duidelijke symptomen vogelgriep kunnen hebben, bestaat er al langer een strengere meldplicht voor de eendenhouders. Hierbij moet bijvoorbeeld ook al gemeld worden bij vroege symptomen als verminderde voedselopname. In de praktijk zijn hierdoor in eerdere vogelgriepseizoenen uitbraken bij eendenhouders snel gedetecteerd. Daarom lijkt er voor personen werkzaam op eendenhouders dan ook geen verhoogd risico op (ongemerkte) blootstelling, vergeleken met andere pluimveehouders. Er is wel een verhoogd risico voor mensen die met mogelijk besmette levende wilde vogels in aanraking komen vanuit hun (vrijwilligers) werk, zoals vogelringers en mensen werkzaam op de dierenambulance of in de dierenopvang. Ook deze zijn op de hoogte gesteld van het toegenomen risico, het belang van het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en wat te doen bij klachten.

Wees alert bij contact met wilde vogels

Voor iedereen die in contact komt met wilde vogels geldt dat men erop bedacht moet zijn dat wilde vogels besmet kunnen zijn, met name wilde eenden. Bij het hanteren van levende wilde vogels of kadavers is het daarom belangrijk dat de veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen zoals beschreven in de Leidraad omgang met wilde dieren met vogelgriep. Ik wil ook (nogmaals) wijzen op het belang van de (humane) griepvaccinatie om de kans op het ontstaan van nieuwe mengvorm van de humane griep en vogelgriep te verkleinen.

Aanscherping bezoekersverbod en tentoonstellingsverbod

Per 26 november is het bezoekersverbod voor commerciële pluimveebedrijven verder aangescherpt vanwege de huidige vogelgriep situatie. Bezoek is enkel toegestaan als het noodzakelijk is voor de volksgezondheid, diergezondheid, het dierenwelzijn of de gezondheid van in de stal aanwezige personen. Onder deze noodzakelijke bezoeken vallen ook toezichthoudende taken die verband houden met de naleving van regels op het vlak van voornoemde belangen. Daarnaast zal op korte termijn ook het tentoonstellingsverbod worden aangescherpt. Eerder gold er al een tentoonstellingsverbod voor

¹ Zicht op vogelgriep | RIVM

risicovogels (Kamerstuk 28 807, nr. 309), met deze verzwaring geldt het verbod voor alle vogels.

Tot slot

De besmettingen met gehouden en wilde vogels houden velen bezig. Ik maak me veel zorgen over de ontwikkelingen. Het is zeer ingrijpend voor houders, maar ook voor andere betrokkenen in het veld, zoals medewerkers van de gemeente, dierenhulporganisaties, terreinbeheerdersorganisaties en het Dutch Wildlife Health Centre die wilde dieren onderzoekt op vogelgriep. Medewerkers van het laboratorium Wageningen Bioveterinary Research, de Gezondheidsdienst voor Dieren, de ruimingsploegen, de NVWA en vele anderen werken dag en nacht ten behoeve van de bestrijding van vogelgriep op houderijen. Mede doordat houders verdenkingen snel melden kunnen we nieuwe besmettingen snel bestrijden. Ik wil mijn waardering uitspreken voor de inzet van alle betrokkenen.

Door de korte lijnen tussen NVWA, RIVM en GGD en de pro-actieve surveillance van de GGD'en, inclusief het eventuele testen bij klachten van de houder en werknemers van een besmet bedrijf, houd ik ook zicht op onverhoopte humane besmettingen. Ik roep daarom alle getroffen houders op gebruik te maken van het (vrijwillige) aanbod van de GGD om te testen bij klachten.

Dat kittens, net zoals andere zoogdieren, besmet kunnen raken met het vogelgriepvirus is niet nieuw. Wel wil ik katteneigenaren oproepen alert te blijven en bij klachten passend bij vogelgriep direct contact op te nemen met de dierenarts. Daarnaast roep ik iedereen die in contact komt met wilde vogels op om de veiligheidsmaatregelen in acht te nemen. Ik blijf u, samen met de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, informeren over relevante ontwikkelingen rondom vogelgriep.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
F.M. Wiersma